

„Práci si najdu vždycky.“ Rozhovor s Ukrajinkou Marinou o práci v ČR v době ekonomické krize

Barbora Tošnerová

Abstrakt:

Ukrajinka Marina¹ (40 let) přijela do České republiky z Ukrajiny v devadesátých letech. Ve svém vyprávění charakterizuje toto období jako čas volnosti, kdy nebylo třeba žádat o pracovní povolení, člověk jen přijel a často načerno našel práci. V současnosti už je situace jiná. Paní Marina má pracovní povolení, platí daně i pojištění, přesto se jí pořád práce v ČR vyplatí. Její příběh se liší od zkušenosti cizinců, které v době ekonomické krize plní stránky novin.

Odkud pocházíte?

Z jedné vesnice na Zakarpatské Ukrajině, kde žije okolo osmi tisíc. Ale mnoho mužů pracuje v zahraničí. Z každé domácnosti odešel minimálně jeden člověk. Zbyly tam téměř jen ženy a i mnohé z nich odcházejí.

Co vás samotnou přimělo k odchodu za prací do zahraničí?

Chtěla jsem zkusit něco nového, nějaké dobrodružství. Z naší vesnice všichni odjížděli a tak jsem se rozhodla také. Před odjezdem do Česka jsem po studiu obchodní akademie pracovala v jednom obchodním centru v naší vesnici jako provozní. Zodpovídala jsem za několik menších obchodů.

¹ Na přání respondentky není v rozhovoru uvedeno její pravé jméno.

Kdy jste přišla do České republiky?

V první polovině devadesátých let. V současnosti tu žiju už 14 let, ale s přestávkami. Ráda bych si požádala později, po skončení současného víza, o trvalý pobyt.

Zejména na začátku to bylo těžké. Skoro měsíc jsem nemohla sehnat žádnou práci, neměla jsem peníze, neuměla jsem mluvit. Zнала jsem tu sice pár lidí, ale ti na mě neměli čas, celý den pracovali.

První měsíc jsem také bydlela na ubytovně. Tam to bylo hodně nepříjemné a stresující. Spousta opilých chlapů, lidé bez dokladů, kteří se hodně báli, často tam přijížděla na kontroly policie. Pokoj byl čistý, ale jinak to bylo strašné. Potom jsem se přestěhovala do bytu ke známým.

Jak jste si pak sehnala první práci v ČR?

Náhodou. Šla jsem kolem jedné restaurace, kde visel lístek, že hledají pomocnou sílu do kuchyně. Tak jsem tam zašla a oni mě vzali. Jak se říká načerno, v devadesátých letech se na uzavření pracovní smlouvy a takové věci tolik nehledělo.

Jak na tuto práci vzpomínáte?

Práce byla hodně těžká, pracovala jsem 16 hodin denně a více. Začínalo se v šest ráno a končilo o půlnoci. Platili tenkrát strašně málo. Měla jsem 24 korun na hodinu. Zůstala jsem tam, protože tam byli moc příjemní lidé. Byla jsem jediná cizinka, ale nikdy jsem se tam nesetkala s žádnou diskriminací. Po roce jsem to ale už nevydržela, byla jsem unavená. Našla jsem si místo v jiné restauraci, kde jsem pracovala jen 14 hodin denně.

A v současnosti?

V současnosti uklízím soukromé byty. Tuto práci jsem si našla přes jednu paní. Ta nejdříve hledala někoho, kdo by se jí staral o nemocnou maminku. Tak jsem to vzala. A potom mi nabídla uklízení. Postupně se hlásili přes známé další lidi. Dnes už i další úklidy odmítám, nebo je беру jen příležitostně.

Práci v ČR jste si vždy sháněla přes známé?

V podstatě ano. Jednou mě chtěla zaměstnat jedna paní, ale byly s tím takové problémy, že jsme to vzdaly. Ta paní by totiž nejdříve musela zveřejnit nabídku volného místa na Úřadu práce a čekat tři měsíce, zda se nepřihlásí nikdo z Česka nebo z EU a až potom ho nabídnout mě. Z Úřadu práce jí ale posílali samé neschopné lidi, tak se nakonec rozhodla vzít Čecha přímo bez Úřadu práce.

Kolik bytů uklidíte za den?

Za den stíhám dva byty. Pracuju tak od osmi ráno do šesti večer. Předtím jsem stíhala i tři byty denně. Ale začala mě bolet záda a tak jsem toho nechala.

A platíte nyní daně a pojištění? A jak řešíte zdravotní pojištění?

Ano, daně i pojištění platím. Zdravotní pojištění mám u nějaké ruské pojišťovny, ale to nepokryje téměř nic. Prostě nesmím být nemocná. Pořád se mi ale práce v Čechách vyplatí. Zde si vydělám mnohem víc než doma. Kromě toho se teď situace na Ukrajině hodně zhoršila.

A nebojíte se, že ekonomická krize postihne i Vás?

Myslím, že nepořádek bude vždycky (smích). Ale samozřejmě, že to záleží na tom, jestli ty domácnosti, u kterých pracuju, budou mít peníze. Když nebudou, nebudou platit za uklízení. Ale zatím problém není. Naopak práce je pořád hodně. A i kdyby teď nebylo, myslím, že jinou práci najdu vždycky.

A mezi Vašimi známými z Ukrajiny? Projevuje se už nedostatek pracovních míst?

Zatím všichni vyčkávají. Nesetkala jsem se s nikým, kdo by kvůli nedostatku práce odjel domů. Čeká se teď na jaro, kdy se začne stavět. Potom se uvidí.

Kolikrát za rok jezdíte domů?

Každé tři měsíce. Jinak mám pocit, že bych se tu zbláznila. Po těch třech měsících už se mi hrozně stýská. Hlavně po synovi. Na začátku, když jsem přišla do Česka, jsme všichni jezdili vlaky. Teď už je to jiné. Už jezdím jen autobusy se soukromými společnostmi. Cesta vyjde na 80 dolarů. Ale zase vás přivezou až domů. Nejhorší jsou hranice. Jednou jsme tam čekali osmnáct hodin. Normálně čekáme pět, šest hodin. Hodně záleží, kdo tam zrovna kontroluje.

Uvažovala jste o odchodu do jiné země?

Měla jsem jednu nabídku do Německa. Starat se jeden rok o staré lidi. Kdybych byla sama, tak bych jela, ale mám na Ukrajině malého syna (13 let, pozn. aut.) a kvůli němu se mi tak daleko a na tak dlouho nechtělo.

A jaké jsou Vaše plány do budoucnosti? Chcete si například najít jinou práci?

Už žádné velké plány nemám. Dřív ano, dřív jsem byla víc ambiciózní. Ale teď mi stačí to, co mám. Zatím tu chci zůstat a někdy později, třeba za pět, deset let, se chci určitě vrátit domů.

Děkuju za rozhovor.